

ÇALIŞMA HAKKI

TURSKI

– uluslararası sığınma talebinde bulunanlar, onaylanmış uluslararası sığınma statüsüne sahip kişiler ve geçici koruma altındaki yabancılar

Uluslararası sığınma talebinde bulunanların, onaylı uluslararası sığınma statüsü olan kişilerin ve geçici koruma altındaki yabancıların çalışma hakkı

Bu broşür Hırvatistan'daki Bölgeye Erişim ve İltica Sistemi projesinin bir parçası olarak BMMYK (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) tarafından finanse edilen hukuki destek ve kapasite geliştirme ve sivil toplum kuruluşları olan Hırvat Kızıl Haç, Mültecilere yönelik Hz.İsa hizmeti ve SVOJA derneğinin katkılarıyla oluşturulmuştur.

Çalışma hakkı

ÇALIŞMA HAKKI NE DEMEKTİR?

Uluslararası sığınma arayan (sığınmacı), onaylanmış uluslararası sığınmacı statüsüne sahip bir kişi veya Hırvatistan Cumhuriyeti'nde geçici koruma sağlanan bir yabancı olarak, Uluslararası ve Geçici Koruma Kanunu uyarınca çalışma hakkına sahiptir.

Çalışma hakkı uluslararası, Avrupa ve Hırvatistan mevzuatı tarafından korunan temel bir insani hakdır. Hırvatistan'da her çalışan, yaptığı işten kazanç sağlama hakkına sahiptir ayrıca işyerinde; iş sağlığı ve güvenliği, iş sözleşmeleri, ayrımcılığa karşı koruma ve diğer çalışma haklarını içeren yasalarla korunmaktadır. Sadece bazı durumlarda, örneğin devlet memurluğu gibi, yalnızca Hırvat vatandaşları çalışabilirler.

Uluslararası sığınma talebinde bulunanlar – ne zaman çalışma hakkına sahip olurlar?

Uluslararası sığınma talebinde bulunuyorsanız, başvurunun yapıldığı tarihten itibaren üç ay geçtikten sonra çalışma hakkını elde edersiniz eğer ki İçişleri Bakanlığı (bundan böyle: MUP) o zamana kadar sizin başvurunuz hakkında bir karar vermemiş ise.

Çalışma hakkınızı kullanmak için Uluslararası Koruma Servisindeki yetkililere (sözlü veya yazılı) bir talepte bulunmanız gerekmektedir. Talebiniz üzerine MUP (İçişleri Bakanlığı), çalışma hakkını kazandığınızı teyit eden bir sertifika düzenler. Sertifika 30 gün içerisinde verilmek zorundadır.

İçişleri Bakanlığı, çalışma hakkı şartlarını taşımadığınızı tespit ederse, hakkınızda olumsuz karar verir ve sizde bu karara, aldığınız

günden itibaren 8 gün içinde İdare Mahkemesi'ne giderek itirazda bulunabilirsiniz.

Uluslararası Sığınmacı kampında kalıyorsanız (bundan sonra: Kabul Merkezi olarak anılacaktır) , iş bulursanız, işveren ile yaptığınız işçi sözleşmesini 15 gün içerisinde işe alındığınızı yazılı olarak kabul merkezine bildirmeli ve işvereniniz tarafından verilen çalışma belgesini sunmalısınız.

Kabul Merkezinde kalıyorsanız ve örneğin Zagreb veya Kutina dışında çalışmak istediğiniz için, iki günden daha uzun bir süre kampın dışında kalmayı planlıyorsanız, bunun için Kabul Merkezinden izin almaya ihtiyacınız vardır.

İçişleri bakanlığı (MUP), uluslararası sığınma talebinize ilişkin karar verdiğinde statünüz değişir. Kararın olumlu olması ve uluslararası ya da ikincil koruma almanız durumunda Hırvatistan'da çalışma hakkınız devam edecek ancak daha önce verilmiş olan çalışma hakkı belgesini 15 gün içerisinde MUP'a iade etmeniz gerekmektedir. Onaylanmış uluslararası veya ikincil korumaya sahip bir kişi olarak çalışmak için artık böyle bir sertifikaya ihtiyacınız olmayacaktır.

İltica başvurunuzla ilgili nihai karar olumsuz ise, artık çalışma hakkınız kalmayacaktır ve çalışma hakkı belgesini 15 gün içinde içişleri bakanlığına MUP'a iade etmeniz gerekecektir.

Çalışma hakkını nasıl kullanabilirsiniz?

NASIL İŞ BULABİLİRSİNİZ?

Bir iş bulmaya karar verirsiniz, Hırvatistan iş ve işçi bulma kurumunun (bundan sonra HZZ olarak anılacaktır) işsizler bölümüne kaydınızı yaptırabilirsiniz.HZZ size iş arama konusunda yardım ve atölye ve serbest meslek sahibi olma desteği gibi işsizlere sağlanan hakların hayata geçirilmesini sağlayacaktır.

HZZ, durumunuza göre yukarıdaki haklardan hangilerini kullanabileceğinizi size bildirecektir.

HZZ BANA NE TÜR YARDIM SAĞLAYABİLİR?

HZZ yardımı aşağıdakilerden oluşur:

- İş potansiyelinizi tanımlanması, değerlendirilmesi ve potansiyel istihdam fırsatları,
- İş arama planı oluşturmak,
- Çalışabileceğiniz ve çalışmak istediğiniz meslekteki işler ve iş fırsatları hakkında bilgi,
- Aktif iş aramaya yönelik çalıştaylara katılım (daha fazlası için aşağıya bakın),
- İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan niteliklerin edinilmesi için eğitimin finansmanı,
- Serbest meslek desteği.

İŞSİZLİK KAYDINI NASIL VE NEREDE YAPTIRABİLİRİM?

Yukarıdaki yardımı almak için işsizlik kaydına e-posta yoluyla veya HZZ'in bölge ofislerini ziyaret ederek kaydolabilirsiniz. Tüm şehirlerde bulunan ofis ve şubelerin listesine ve iletişim bilgilerine (telefon ve e-posta adresi) şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://www.hzz.hr/kontakti/podrucne-sluzbe-i-uredi/>. Listeye broşürün alt kısmındaki QR kodunu tarayarak da erişebilirsiniz.

Geçici koruma sağlanan yabancılar başvurularını ukrajina@hzz.hr adresine de gönderebilirler.

İŞSİZLİK KAYDINI YAPTIRABİLMEM İÇİN HANGİ BELGELERE İHTİYACIM VAR?

İşsizlik siciline kayıt için gerekli evraklar:

- ❑ Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki durumunuzu kanıtlayan, İçişleri Bakanlığı tarafından verilmiş bir kimlik kartı,
- ❑ Kişisel kimlik numarası (OIB),
- ❑ Eğer varsa eğitiminizi tamamladığınıza dair belge (zorunlu değildir).
- ❑ Uluslararası sığınma talebinde bulunuyorsanız, ayrıca İçişleri Bakanlığı'ndan çalışma hakkı kazandığınızı teyit eden bir belgeye de ihtiyacınız vardır.

OLASI İŞLER HAKKINDA BİLGİLENDİRİLECEK MİYİM VE NE ŞEKİLDE BİLGİLENDİRİLECEĞİM?

Hırvatistan iş ve işçi bulma kurumunun (HZZ) işsizler bölümüne kaydınızı yaptırdıktan sonra, sizinle istişarede bulunacak, iş arama planının, başarılı bir istihdam için ihtiyacınız olan desteğin türünün belirleneceği bir danışman atanacaktır. HZZ ile sizin için işgücü piyasasında aracılık edeceği meslekler üzerinde anlaşacaksınız. Bu vesileyle, daha önceki iş deneyiminiz ve normal eğitim yoluyla edindiğiniz nitelikler hakkında bilgi verebileceksiniz.

İletişim bilgilerinizi (e-posta adresi ve cep telefonu numarası) danışmanınıza bırakacaksınız. HZZ, kararlaştırılan mesleğe ilişkin açık pozisyonlar hakkında sizi e-posta ve SMS yoluyla düzenli olarak bilgilendirecektir.

HIRVATİSTAN CUMHURİYETİ'NDE ŞU ANDA İKAMET ETTİĞİM YERİN DIŞINDA ÇALIŞMA İMKANIM VAR MI?

Danışman ile görüşme sırasında, Hırvatistan'daki mevcut ikamet yerinizin dışında çalışıp çalışamayacağınızı, yani iş bulup bulamayacağınızı söyleyeceksiniz. İstihdam danışmanı, istediğiniz meslek-

lerde ve Hırvatistan'ın ilgilendiğiniz bölgelerindeki açık pozisyonlar hakkında sizi bilgilendirecektir. Hırvatistan için özellikle turizm sezonunda istihdam özel önemlidir ve danışman sizi bu tür fırsatlar hakkında bilgilendirecektir.

İŞ ARAYANLAR İÇİN HANGİ ATÖLYELER MEVCUT BULUNMAKTADIR?

Özgeçmiş yazma konusunda yardıma ihtiyacınız varsa, kendinizle ilgili önemli referansları vurgulamak için kendinizi bir işverene nasıl sunacağınıza, nasıl ve nerede iş arayacağınıza dair tavsiyeye ihtiyacınız varsa, danışman sizi aktif iş arama atölyelerine yönlendirecektir. Grup çalışmasıyla ilgili, dil engelini aşmak için sizin için daha küçük gruplar halinde İngilizce veya anladığınız başka bir dilde atölye çalışmaları düzenlenecektir.

DAHA ÖNCE ÇALIŞMADIĞIM İŞ ALANLARINDA ÇALIŞABİLİR MİYİM, YENİ İŞLER ÖĞRENMEK İÇİN EĞİTİM ALABİLİR MİYİM?

Danışmanla görüşerek ek eğitime ihtiyacınız olduğuna birlikte karar verirseniz, HZZ sizi bir tür eğitime yönlendirecek ve bu süre zarfında size maddi yardım ve seyahat masraflarını karşılayacaktır. Ayrıca işverenin yerinde eğitim fırsatları da bulunabilmektedir.

HZZ'DEN MALİ YARDIM ALMA HAKKIM VAR MI?

Evet, işsiz biri olarak maddi tazminat alma hakkınız vardır. Ancak bu hakkı kullanabilmeniz için, iş ilişkisinin sona ermesin sonra, Hırvatistan Cumhuriyeti topraklarında son 24 aydaki iş ilişkisine dayalı olarak en az dokuz (9) aylık emeklilik sigortası yaptırmış olmanız gerekmektedir. İş akdinin sona ermesinden, hastalık izninin sona ermesinden veya iş akdinin sona ermesinden sonra analık, ebeveynlik, evlat edinme veya vesayet izninin sona ermesinden itibaren 30 gün içinde HZZ'ye kaydolmak ve talepte bulunmak gerekir.

Belirtildiği gibi işyerinde öğretimle uğraşan kişiler, öğretim devam ettiği sürece yani derste oldukları günler boyunca maddi yardım ve seyahat masrafı alabilirler. Seyahat masrafları, ikamet yerinden

eğitim yerine kadar toplu taşımanın gerçek fiyatı tutarında, ayda en fazla 186 Euro'ya kadar ödenir (tutar Aralık 2023'te geçerlidir).

AKTİF İSTİHDAM POLİTİKASI NELERDİR?

Aktif istihdam politikası, hassas grupların işgücü piyasasına daha kolay erişmesine olanak tanır. Bunlar aracılığıyla, örneğin işçi ücretlerinin maliyetlerinin bir kısmı, bir tüzel kişiliğin kurulması ve tescili veya işçiler için yeni ekipman satın alınması ortaklaşa finanse edilmektedir.

Ortak finanse edilen istihdam önlemleri size Hırvat vatandaşlarıyla aynı koşullar altında sağlanmaktadır ve bu önlemlere dahil olmayı talep etme hakkına sahipsiniz:

- İstihdam destekleri
- Serbest meslek için destekler
- Eğitim hibeleri
- Kamu yararına işlerinde istihdam (iř danışmanınız size daha fazla bilgi verecektir)

Sığınma Başvuru sahibiyim veya uluslararası ya da geçici koruma aldım ve iş buldum – çalışma haklarım nelerdir?

İŞVERENİMLE SÖZLEŞME İMZALAMALI MIYIM?

Evet, işvereninizle bir iş sözleşmesi imzalamanız gerekmektedir. İş sözleşmesi yazılı olarak belirli veya belirsiz bir süre için yapılır. Bir iş sözleşmesi imzalamadıysanız, işvereniniz çalışmaya başlamadan önce size yapılan sözleşmenin yazılı onayını vermekle yükümlüdür.

İşe başladığınız andan itibaren sağlık ve emeklilik sigortasından doğan tüm haklara sahipsiniz. Sağlık sigortası hakkında daha fazla bilgiyi şu adreste bulabilirsiniz: <https://hzzo.hr/en/national-contact-point-ncp/health-insurance-republic-croatia>.

SÜRESİZ VEYA BELİRLİ SÜRELİ İŞ SÖZLEŞMESİ NE ANLAMA GELİYOR?

Belirsiz bir süre için yapılan bir iş sözleşmesi, İş Kanunu'nda belirtilen yollardan biriyle, örneğin işten çıkarmayla feshedilinceye kadar, sözleşme taraflarını (işveren ve çalışan) bağlar. Buna karşılık belirli süreli iş sözleşmesi, işçiye duyulan ihtiyacın geçici olması durumunda işveren ile çalışan arasında yapılan ve sözleşmenin sona erme tarihinin sözleşmenin kendisinde belirtildiği bir sözleşmedir. Uluslararası sığınma başvurusunda bulunan kişiler, Hırvatistan Cumhuriyeti'nde uzun vadeli statü elde edene kadar yalnızca belirli bir süre için sözleşme yapabilir.

Belirli süreli sözleşmenin süresi dolduktan sonra işveren sözleşmeyi uzatıp uzatmamaya karar verebilir. İşveren aynı işçi ile toplam süresi üç yılı geçmeyecek şekilde art arda en fazla üç belirli süreli sözleşme imzalayabilir.

İş ilişkisinden doğan haklar ve yükümlülükler, sözleşmeyi feshetme yolları hariç olmak üzere, sabit ve belirsiz bir süre için her iki sözleşmede de aynıdır.

İŞVEREN BENDEN DENEME SÜRESİ

İSTEYEBİLİR Mİ?

Bir iş sözleşmesi imzalanırken (sabit veya belirsiz bir süre için), altı aydan uzun sürmeyecek bir deneme çalışma süresi üzerinde anlaşmaya varılabilir. İstisnai olarak, geçici iş göremezlik, analık ve ebeveynlik haklarının kullanılması ve ücretli izin kullanımı nedeniyle bu süre zarfında devamsızlık yapmanız durumunda uzatılabilir. Eğer işçi için deneme süresi çalışmasından memnun kalınmazsa işveren iş sözleşmesini feshedebilir.

Deneme süresi çalışmasını başarıyla tamamlanmasından sonra, işveren aynı işin tekrar yapılmasını için deneme süresi isteyemez.

İŞ SÖZLEŞMESİ NELERİ İÇERMELİDİR?

İş sözleşmesi aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- ❑ Sözleşmenin tarafları (işveren ve çalışan), kimlik numaraları ve ikamet/merkez yerleri
- ❑ İşin yeri ve iş gereği kalıcı veya asıl iş yeri yoksa veya değişkense, işin yapıldığı veya yapılabileceği farklı yerler hakkında bilgi
- ❑ İşyerinin adı veya işçinin çalıştığı işin niteliği ve türü veya işin kısa listesi veya tanımı
- ❑ İş sözleşmesinin imzalanma tarihi ve işe başlama tarihi
- ❑ Belirsiz bir süre için mi yoksa sabit bir süre için mi yapıldığı. Belirli bir süre için , sözleşmenin sona erdiği tarih veya sözleşmenin beklenen süresi belirtilir. Ayrıca sözleşmede, çalışanın Hırvatistan'da çalışma hakkını kaybetmesi durumunda iş ilişkisinin derhal sonlandırılacağına ilişkin bir hüküm yer alabilir.
- ❑ Ücretli tatilin süresi

- ❑ İş sözleşmesinin iptali durumunda prosedür ve işçi ve işverenin uyması gereken ihbar süreleri veya ihbar sürelerini belirleme yöntemi
- ❑ Yapılan işe karşılık alınan maaş, maaş katkıları ve diğer gelirlerin miktarı ve işçinin hak sahibi olduğu iş ilişkisine göre bunların ve diğer gelirlerin ödeme süreleri
- ❑ Çalışma gününün veya haftanın saat cinsinden süresi
- ❑ Sözleşmenin tam zamanlı mı yoksa yarı zamanlı olarak mı imzalandığı
- ❑ Varsa öğretim ve öğretim hakkı
- ❑ Sözleşme yapılmışsa ve varsa deneme süresi ve koşulları

İŞ SÖZLEŞMESİ DIŞINDA İŞVERENİMDEN BAŞKA BELGE ALMAM GEREKİYOR MU?

Evet, işveren, yukarıda belirtilen sigortalara son başvuru tarihinden itibaren sekiz gün içerisinde zorunlu emeklilik ve sağlık sigortası başvurunuzun bir kopyasını size vermekle yükümlüdür.

İşyerinde sağlık ve güvenliğin korunmasına ilişkin düzenlemeler, yapılmışsa toplu sözleşme ve kabul edilmişse çalışma yönetmeliği uygun bir şekilde işçilerin erişimine sunulmalıdır.

HIRVATİSTAN'DA ASGARİ ÜCRET NE KADAR?

Hırvatistan'da 2024 yılında asgari maaş brüt 840 eurodur . Asgari brüt maaş miktarı Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından yıllık olarak belirlenmektedir.

İşyerinde Ayrımcılık

İşyerinde ayrımcılık kanunen yasaktır. İşverenlerin, çalışanlarına terfi, çalışma koşulları, seçim ve eğitim alanlarında; ırk, etnik köken, ten rengi, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer inanç, Mülkiyet durumu, sendika üyeliği, eğitim, sosyal konum, medeni veya aile durumu, yaş, sağlık durumu, engellilik, genetik miras, cinsel kimlik, ifade veya cinsel yönelim, ulusal veya sosyal köken temelinde ayrımcılık yapması yasaktır.

Ayrımcılığa uğradığınızı düşünüyorsanız Devlet Müfettişliği iş müfettişliğine şikayette bulunabilirsiniz (şikayet formları şu adreste mevcuttur: <https://dirh.gov.hr/podnosenje-prijava/83>). veya Cinsiyet Eşitliği Kamu Denetçisine (cinsiyet, medeni durum veya aile durumu veya cinsel yönelim temelinde ayrımcılığa maruz kalıyorsanız) veya Engelli Kişiler Kamu Denetçisine (engellilik nedeniyle ayrımcılığa maruz kalıyorsanız) ile iletişime geçebilirsiniz. Bunlar, Anayasa, kanunlar ve insan hak ve özgürlüklerine ilişkin uluslararası yasal düzenlemelerle belirlenen insan hak ve özgürlüklerini geliştiren ve koruyan bağımsız kuruluşlardır.

İşverenimle sorun yaşarsam ne yapmalıyım?

İşveren, iş ilişkisinden kaynaklanan yasal haklarınızı ihlal ederse, bunu Devlet Müfettişliği'nin iş müfettişliğine bildirebilirsiniz (yukarıdaki bağlantıya bakabilirsiniz). Örneğin, iş sözleşmesi olmadan çalışıyorsanız, işvereniniz sizi emeklilik ve sağlık sigortasına kaydettirmemişse, ara veya tatil hakkınız olmadan çalışıyorsanız veya size ödeme yapılmadıysa. İşvereniniz size karşı bir suç işlerse (ücretinizin ödenmemesi veya işyerinde suistimal edilmesi gibi), bunu çekinmeden polise bildirebilirsiniz.

Hırvatistan'da işçiler, İş Kanunu ile korunan sendika kurma ve sendikaya katılma özgürlüğüne sahiptir İşvereninizin üyelerinin hak ve çıkarlarını koruyan organize bir sendikaya sahip olup olmadığını

kontrol edin. Kurulması halinde üye olabilir ve haklarınızın korunması için sendika komiseri ile iletişime geçebilirsiniz.

Çalışma haklarının kullanılması ve korunması konusunda ücretsiz hukuki yardım için birleşmiş milletler 'nin aşağıdaki ortaklarıyla hiç çekinmeden iletişime geçebilirsiniz:

HIRVAT HUKUK MERKEZİ – HPC

TEL: +385 1 21 05 301

MOB: +385 91 235 5505 (geçici koruma altındaki kişiler için)
+385 91 235 5523 (uluslararası sığınma başvurusu sahipleri ve onaylanmış uluslararası veya ikincil korumaya sahip kişiler için)

E-MAIL: hpc@hpc.hr

HIRVAT KIZIL HAÇI – HCK

E-MAIL: azil-migracije@hck.hr

MÜLTECİLERE YÖNELİK HZ.İSA HİZMETİ – JRS

MOB: +385 98 979 2298

E-MAIL: info@jrs.hr

SVOJA DERNEĞİ

MOB: +385 99 501 5667

E-MAIL: svoja.org@gmail.com

HIRVATİSTAN İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU BÖLGESEL YETKİLİ VE OFİSLERİNİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

